

Pilhál sarok - A sarkunkra állunk

2012 március 14. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A nagy nap – írta egyik regényének fejezetcímében 1848. március tizenötödikér?l Mikszáth Kálmán. Jól látta a nagy palóc, minden évforduló ?t er?síti; legnagyobb nemzeti ünnepünk ez a nap – még ha a megemlékezések borítójáról hiányzik is néha a méltó fény.

Hol titokban, hol állami díszben, hol megt?rten, hol potyautasokkal, de százhatvannégy éve újra és újra beleborzongunk a Nagy Napba. Holnap is. Holnap talán még inkább.

Büszkeségünk, kapaszkodónk 1848 – amib?l, ha dacosan is, soha nem engedünk. Pilvax, Nemzeti dal, Tizenkét pont, Landerer–Haeckenast Nyomda, Nemzeti Múzeum, Pet?fi, Jókai, Táncsics, este a Bánk bán – legendává lett helyszínek, h?sök… Ki ne ismerné a lázas Pest-Buda forradalmi napirendjét, aztán a folytatást? Vérbe fojthatta az idegen fegyver a zendülésb?l sarjadt szabadságharcot, a függetlenségi háborút – a márciusi szellemmel többé már nem bírt soha, bizony, kibújt a palackból. „Tizenkét pont – Mit kíván a magyar nemzet.” Alatta: „Legyen béke, szabadság és egyetértés”. Ez volt a forradalom tartóoszlopa. Jókai Mór fogalmazta meg az ifjúság bibliáját; Pet?fi verssorára – „Ez a kérdés, válasszatok!” – a zajos Múzeumkert felelt… Azóta is minden évben felel, akár kérdezi a hatalom, akár nem. Ha a Nemzeti Múzeum lépcs?sora beszélni tudna… Mert 1848 óta megkerülhetetlenek azok a grádicskövek, minden kurzusnak meg kell másznia valahogy – az egyik botladozik, a másik beleizzad (a tet?re mesterlövészeket küld), a harmadik büszkén lépdel föl rajta.

Mutasd a március tizenötödikéidet, megmondom, ki vagy!

Ügyeskedni nehéz a nagy nappal, ez már régen kiderült. Betiltani, elfelejtetni lehetetlen, az csak olaj a t?zre, a karhatalmi fellépésekb?l mártírok születnek, apáról fiúra száll a nemzeti önérzet – már Ferenc József is hamar rájött erre, kemény kézzel kezdett, aztán csak morgott, t?rte, kés?bb legyintett. A kiegyezés után még hangosabbá lett az évforduló, Bécs nem találta meg az ellenszert a dacos negyvennyolcas ünnepnapra, nem is találhatta. A magyarság mindig nehezen t?rte a megszálló hatalmat. A pénzhatalmat is. A magyar ember kényes a szabadságünnepeire… Az els? háborút követ? tanácskommün nem kapott március tizenötödikei ünnepet – mihez is kezdett volna vele? (Meglep? viszont, hogy Horthy Miklós els? éveiben – mert saját rendszerét ellenforradalmiként aposztrofálta – nem ünnepeltette igazán a napot, gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter döbbentette rá a kormányzót, mekkorát tévedett…)

A kommunizmusnak hatalmas fejtörést okoztak a március tizenötödikék. Tiltani ?k sem merték, megpróbálták hát magukhoz igazítani – szovjet szuronyok árnyékában, persze. Rákosi a vörös mozgalom el?futárainak nevezte a negyvennyolcasokat, csinnadrattával ünnepeltette; Pet?fi, Kossuth, Táncsics portréival fotóztatta magát. (Ha mertek volna nevetni akkoriban az emberek, kacajba fullad az ország…) Az 1947-es központi ünnepségen Rajk László belügyminiszter (egy másik Rajkról még szó lesz) így tolmácsolta a márciusi ifjak követeléseit: „Le a nép ellenségeivel!”

A Kádár-kor egyenesen rettegett a forradalmi emléknaptól; nem sokat tévedtek, amikor úgy okoskodtak: aki negyvennyolcról beszél, valójában ötvenhatra gondol. Össze is hoztak egy hamvába holt „Forradalmi Ifjúsági Napokat” – március tizenötödikét Kun Béláék március huszonegyedikéjéhez és a szovjet megszállás április negyedikéjéhez kapcsolták. Perverz… Ki ne tudta volna: március idusa a megszállás elleni kiáltás. Ízig-vérig magyar ünnep. Volt félnivalója a hatalomnak – szavakban ünnepelte a régi márciust, a valóságban vacogott t?le. (Csak hát az akkori tízforintosra már Pet?fi portréját nyomták, a százasra meg Kossuthét – csapdahelyzet.) A Pet?fi-szobor (itt szavalta el ötvenhat október 23-án Sinkovits Imre a Nemzeti dalt) szinte tiltott találkahelynek számított – oszlatások, kés?bb gumibotozások, ?rizetbe vételek kapcsolódtak ide. Innen indult el 1986. március 15-én az ünnepl? tömeg „Táncsicsot szabadítani” Budára, de csak a Lánchídig jutott. A brutális rend?rattak már nemzetközi visszhangot is kiváltott – „a lánchídi csata” –, a hatalom magyarázkodni kényszerült. Ahogy roskadozott a bolsevik világrend, úgy fonnyadt a gumibot. Németh Miklósék utolsó leleménye: 1989-ben már szelíd, kokárdás rend?rök irányították az ünnepi forgalmat…

Mekkora az utóélete annak a réges-régi ünnepnapnak, a nagy napnak!

Nem lesz felh?tlen a mostani március tizenötödikénk sem. Idegen katona nincs magyar földön (magyar se nagyon), de van-e igazi függetlenségünk? Furcsán lüktet körülöttünk a világ – a pénzvilág –, valahogy újra átérezzük azt a pilvaxos napot. Bár itt már minden a pénzr?l szól, a katonák elmentek, de valami nagyon sántít… Hogyan is írja a Tizenkét pont kilencedik tétele: „Nemzeti Bank”. Csak ennyi. De aligha erre a maira gondoltak a márciusi ifjak: olyanra, ahol azon vitáznak, fölesküdjön-e a nemzet bankjának vezet?je a magyar alaptörvényre… Vagy ott az utolsó pont, a tizenkettedik: „Unio”. (Kés?bb pontosítva: „Unió Erdéllyel”.) Azt sem ilyennek képzelhette Pet?fi… Mert ez az unió – az európai – csak morog ránk, ellenséges velünk. Talán, mert dacosan viseljük a kokárdánkat? Vagy mert kereszténységre hivatkozunk az új alaptörvényünkben? Tán azért, mert a sarkunkra próbálunk állni végre? Raportra hívnak, fenyegetnek, reguláznak. Mi több, legnagyobb nemzeti ünnepünkre Cohn-Bendit csapata (köztük ifjabb Rajk László) is Magyarországra érkezik…

És mégis: nagy nap lesz!

Pilhál György - mno.hu

Ajánló